

Onderweg naar een interculturele katholieke kerk

Praktische tips

ROKAMI
Initiatiefgroep voor
Rooms-Katholieke
Migrantengemeenschappen

Welkom

Bent u actief in een internationale of migrantengemeenschap en wilt u bijdragen aan een interculturele katholieke kerk? Een kerk waarin mensen van verschillende achtergronden elkaar écht kunnen ontmoeten en op gelijkwaardige manier kerk kunnen zijn? In deze brochure vindt u praktische tips van pastores, bestuurders en betrokkenen uit het hele land.

Deze uitgave is ontstaan vanuit ROKAMI, een initiatiefgroep die landelijke ontmoetingsdagen organiseert voor vertegenwoordigers van Rooms-Katholieke Migrantengemeenschappen. Op deze bijeenkomsten bespraken we de onderlinge relaties tussen gemeenschappen, parochies en bisdommen van migranten en hun territoriale partners. Soms zijn de contacten moeizaam, soms ontbreken ze, maar op andere plaatsen levert het een vruchtbare band op die de kerk laat groeien en bloeien.

De brochure nodigt u uit om vanuit eigen kracht en verantwoordelijkheid stappen te zetten. Om uit te reiken naar onze territoriale partners én naar andere migrantengemeenschappen. Wat kunnen wij zelf doen voor een interculturele, verbonden kerk? Niet alle tips zullen bij uw situatie passen – maar laat u er vooral door inspireren!

Met 'katholieke migrantengemeenschappen' bedoelen we alle geloofsgemeenschappen, parochies en bisdommen van katholieken met een migratieachtergrond.

Visie op het migrantenpastoraat

Het Vaticaan stelt dat de gehele Kerk van het gastland zich bij het vraagstuk van de migranten "betrokken en bewogen" dient te voelen. Het migrantenpastoraat heeft de taak om alle gelovigen te helpen "om in de nieuwe multiculturele en plurireligieuze situatie waarin zij nu verkeren, hun geloof op authentieke wijze te beleven" (Erga migrantes caritas Christi, 2004).

Het migrantenpastoraat in Nederland

- In Nederland zijn **de bisdommen** als eerste verantwoordelijk voor de pastorale zorg aan migranten.
- Op landelijk niveau wordt dit gecoördineerd door de stichting **Cura Migratorum**, namens alle bisdommen samen.

De basis van het katholieke kerk-zijn ligt echter bij:

- **De geloofsgemeenschappen:** hier komen mensen samen om hun geloof te delen, om kerk te zijn.
- **De parochies:** zij zorgen voor de mensen, middelen en kerkruimte om de gemeenschappen te ondersteunen. En voor de onderlinge verbindingen met de gemeenschappen die er deel van uitmaken.

Tips

Tips voor het pastoraat

- Maak de interculturele kerk tot gespreksthema: wat houdt 'een interculturele kerk' eigenlijk in? Wat is ervoor nodig? Hoe staan we ervoor?
- Leer elkaar kennen en wissel uit welke actuele kwesties hoog op de agenda staan.
- Blijf voortdurend werken aan het synodale proces en stel samen de agenda op.
- Onderzoek of er gevoelige kwesties spelen, zoals koloniale verhoudingen - ook tussen migrantengroepen onderling-, het slavernijverleden, conflicten in de herkomstlanden, de positie van asielzoekers en ongedocumenteerden, financiën en vooroordelen.
- Bekijk mogelijkheden voor huisbezoeken (nieuwkomers, ouders van communicanten en vormelingen, na huwelijksviering in het buitenland).
- Organiseer jaarlijks een bijeenkomst met alle gemeenschappen van de parochie, hun besturen en de deken om samen terug én vooruit te kijken.

Tips voor de liturgie

- Werk gelijkwaardig samen bij gezamenlijke vieringen op hoogtij-dagen als Kerst of Pinksteren. Gebruik een andere gemeenschap dan niet slechts als 'versiering' van de eigen viering.
- Nodig andere gemeenschappen uit bij bijzondere vieringen en evenementen, zoals een Mariafeest of het feest van de patroonheilige.
- Nodig andere koren uit om eens in de viering te zingen of zing samen in één koor.
- Deel (lied)teksten en de muziek uit op papier of projecteer ze op een scherm.

Tips voor educatie en vorming

- Denk na over de voertalen bij de voorbereiding op de sacramenten (Eerste Communie, Vormsel, Huwelijk). De eigen taal helpt om de tradities en de eigen geloofservaring door te geven; het Nederlands bevordert de aansluiting voor kinderen en jongeren. Een mix kan ook een goede oplossing zijn.

- Organiseer lessen Nederlandse taal of regel taal-buddy's. Werf begeleiders in de territoriale gemeenschap.
- Onderzoek mogelijkheden voor interculturele retraites, bedevaarten of bezinningsdagen.
- Gebruik de kindercatechese om in gesprek te komen met de ouders.
- Ga na welke educatie- en vormingsthema's belangrijk zijn voor de parochieleden. Luister naar hun wensen. Neem ook contact op met de mensen die niet regelmatig naar de kerk (kunnen) komen.

Tips voor diaconie en caritas

- Bezoek samen parochieleden in ziekenhuizen, gevangenissen en zorgcentra.
- Onderhoud samen contacten met opvanglocaties voor asielzoekers.
- Werk samen bij steun aan ongedocumenteerden en bij inburgering.
- Ga na of er gemeentelijke subsidies of private fondsen zijn voor interculturele activiteiten. Alleen al het samen schrijven van een projectvoorstel werkt verbindend.
- Benader samen andere partijen in de stad rond regionale vraagstukken als armoede, analfabetisme of uitsluiting.

Tips voor de interne communicatie

- Zorg dat het parochiesecretariaat alle actuele contactgegevens heeft van alle mensen en groepen die actief bij de parochie betrokken zijn: de gemeenschappen, de pastores, de besturen, de commissies, de werkgroepen, de vrijwilligerscoördinator, etc.
- Spreek communicatiekanalen af (bijvoorbeeld e-mail of groeps-app).
- Meld bijzondere vieringen of evenementen tijdig bij het parochiesecretariaat, ook in verband met eventuele vergunningen of parkeerdruckte.
- Houd elkaar op de hoogte van zaken als restauratiewerk aan het kerkgebouw of nieuwe beleidsplannen.
- Neem actief deel aan bestuur en vergaderingen.
- Sluit aan bij de parochiewerkgroepen, zoals voor de schoonmaak, de bloemengroep, de openstelling van het kerkgebouw.

Tips voor publiciteit

- Ga na welke communicatiekanalen de parochie gebruikt - bijvoorbeeld: website, sociale media, nieuwsbrief, informatiekastje bij de kerkdeur, prikbord in het kerkgebouw - en wie ervoor verantwoordelijk is. Stem met de parochie, de gemeenschappen en de communicatiecoördinator af hoe deze optimaal benut kunnen worden.
- Stem gezamenlijk af over de parochiewebsite:
 - Hoe worden de gemeenschappen duidelijk gepresenteerd?
 - Kan elke gemeenschap een eigen webpagina krijgen?
 - Waar komen links naar de eigen websites of sociale media van de gemeenschappen?
 - Hoe worden de gemeenschappen goed zichtbaar in de agenda van vieringen?
 - Wie zorgt dat de informatie actueel blijft?
- Zorg dat de agenda van vieringen altijd klopt – een gesloten deur ontmoedigt bezoekers.
- Schrijf af en toe een achtergrondartikel voor de parochienieuwsbrief.
- Maak een folder over hoe de vieringen verlopen (taal, zang, communie, ontvangst). Leg de folder klaar of plaats het online.
- Spreek af bij wie en hoe u informatie aanlevert voor de verschillende communicatiekanalen.
- Kijk op welke lokale, regionale of landelijke platforms uw gemeenschap (kosteloos) vermeld kan worden. Bijvoorbeeld bij: Samen Kerk in Nederland, HUB Den Haag, Diakonie, Pius Almanak. Houd de gegevens actueel.

Tips voor afspraken tussen parochie en gemeenschap

- Neem de tijd om elkaar te leren kennen. Bezoek elkaars vieringen en activiteiten. Kom niet meteen met een oordeel, maar stel eerst vragen.
- Werk met een proefperiode. Evalueer en pas de afspraken zo nodig aan.
- Schep helderheid over de relatie: een gebruikersovereenkomst bij deelname aan de parochie, een huurcontract bij een zakelijke relatie.

- Leg afspraken altijd schriftelijk vast, voorzie ze van een datum, en deel ze met de juiste personen.
- Maak gebruik van de regels en formats van het bisdom (stipendia, reiskostenvergoedingen, diverse overeenkomsten).
- Zorg dat het parochiebestuur representatief is voor de gemeenschappen die er deel van uitmaken.

Maak afspraken over:

- De toegang tot het kerkgebouw en de nevenruimten; het sleutelplan.
- Veiligheid: nooduitgangen, calamiteitenplan, bedrijfshulpverleners, voorschriften brandweer, etc.
- Het gebruik van ruimtes bij reguliere en bijzondere vieringen (huwelijk, doop).
- Het gebruik van de ruimtes voor activiteiten en evenementen (catechese, kinderopvang, taalcursussen, lezingen).
- Schoonmaak en afvalverwerking.
- De verdeling van inkomsten (collecte, giften) en uitgaven (elektra, stookkosten, water).
- Deelname aan Actie Kerkbalans.
- Betalingen en de betaalrekeningen: alleen zakelijke rekeningen gebruiken.
- Parkeergelegenheid.
- Melden van evenementen die mogelijk overlast geven voor omwonenden (geluid, parkeren, laden/lossen).
- Aanvragen van de Verklaring Omtrent Gedrag (VOG): verplicht voor pastores en penningmeesters en voor vrijwilligers die werken met kinderen. Via de kerk (gratis) aan te vragen.
- Deelname aan verzekeringen. Sommige burgerlijke gemeenten bieden een collectieve verzekering voor alle vrijwilligers. Let dan wel op de voorwaarden.

Colofon

ROKAMI

**Initiatiefgroep voor
Rooms-Katholieke
Migrantengemeenschappen**

Anneloes van Kuijk

Bert Wooning

Duncan Wielzen

Jan Eijken

Jorge Castillo Guerra

Ludwina van der Mijden

Toos Beentjes

© ROKAMI - 2025

Contact: anneloes.vankuijk@ru.nl

